

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 27-9-2021
Αριθ. Πρωτ: 4812
Αριθ. Γνωμ.: 21

Τμήμα Διοίκησης & Προσωπικού
Τηλ: 2106411526

ΠΡΟΣ

Τον κ. Διευθύνοντα το Πταισματοδικείο Θεσσαλονίκης

ΘΕΜΑ: «Ποιοι νομιμοποιούνται προς εγγραφή στον ετησίως καταρτιζόμενο κατάλογο πραγματογνωμόνων για τη διερεύνηση-ανάλυση τροχαίων ατυχημάτων.»

Επί του ερωτήματος το οποίο διατυπώνεται στην από 24-5-2021 αναφορά-αίτημα του υπηρετούντος στο Πταισματοδικείο Θεσσαλονίκης Ειρηνοδίκη Α' τάξεως Νικολάου Κανελλόπουλου, που μας διαβιβάστηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 420/24-5-2021 έγγραφό σας, ζητώντας να γνωμοδοτήσουμε επ' αυτού, ήτοι αναφορικά με το ζήτημα των νομιμοποιούμενων προς εγγραφή στον ετησίως καταρτιζόμενο, δυνάμει βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, κατάλογο πραγματογνωμόνων για τη διερεύνηση-ανάλυση τροχαίων ατυχημάτων, θεωρούμε αναγκαίο να επισημάνουμε τα ακόλουθα:

I. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 25 παρ.2 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ΚΟΔΚΔΛ-Ν.1756/1988,όπως ισχύει), η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου συνίσταται στη διατύπωση της γνώμης του γενικώς και αφηρημένως ως προς την αμφιλεγόμενη έννοια διατάξεων νόμων επί ζητημάτων γενικότερου ενδιαφέροντος και πάντως όχι επί υποθέσεων επί των οποίων επελήφθησαν ήδη ή πρόκειται να επιληφθούν οι αρμόδιες δικαστικές αρχές ή επί θεμάτων που απασχόλησαν ή πρόκειται να απασχολήσουν τα δικαστήρια ή τα δικαστικά συμβούλια, προς αποφυγή επηρεασμού της κρίσης τους, ενόψει μάλιστα των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων και βοηθημάτων (βλ. παλαιότερες και πρόσφατες Γνωμοδοτήσεις Εισαγγελέων Αρείου Πάγου στην ιστοσελίδα eisap.gr: Γνωμοδ. Εισ. ΑΠ 47/1994 [Π. Ζαβολέα], 5/2001 [Δ. Κατσιρέα], 1/2018 και 2/2018 [Β. Πλιώτα], 5/2018 [Ε.Σπυροπούλου], 9/2018 [Κ. Παρασκευάδη], 10/2018 και 8/2019 [Δ.Παπαγεωργίου], 9/2019 [Π. Μπρακουμάτσου], 10/2020, 12/2021 και 15/2021 [Δ.Παπαγεωργίου], 9/2021 [Α.Θεοδόση] και 20/2021 [Λ.Σοφουλάκη]. Η πάγια αυτή θέση της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου ως προς τον περιορισμό του εύρους της γνωμοδοτικής της αρμοδιότητας, με βάση την ως άνω διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 του ΚΟΔΚΔΛ, συνδυάζεται και με την παραδοχή, ότι το αντικείμενο της γνωμοδότησης του Ανώτατου Εισαγγελέα πρέπει να αφορά ευρύτατες κατηγορίες προσώπων, αφού μόνον τότε πρόκειται περί θέματος που παρουσιάζει

γενικότερο ενδιαφέρον (βλ. Γνωμοδ. Εισ. ΑΠ 1/2005 [Β. Μακρή], 10/2018 [Δ. Παπαγεωργίου], 12/2020 και 20/2021 [Λ. Σοφουλάκη].

II. Εξάλλου, κατά τα οριζόμενα στον ΚΠΔ (Ν. 4620/2019, όπως ισχύει μετά το Ν. 4637/2019): «Αν απαιτούνται ειδικές γνώσεις ορισμένης επιστήμης ή τέχνης για να γίνει ακριβής διάγνωση και κρίση κάποιου γεγονότος, οι ανακριτικοί υπάλληλοι ή το δικαστήριο μπορούν αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση κάποιου διαδίκου ή του εισαγγελέα να διατάξουν πραγματογνωμοσύνη» (**άρθρο 183 εδ. α ΚΠΔ**), «Αν η πραγματογνωμοσύνη δεν μπορεί να γίνει σε εργαστήριο που ιδρύθηκε ειδικά από τον νόμο καθώς και σε άλλες εξαιρετικές περιπτώσεις, διορίζονται δύο ή περισσότεροι πραγματογνώμονες. Σε επείγουσες ή μικρότερης σημασίας περιπτώσεις μπορεί να διοριστεί μόνο ένας» (**άρθρο 184 εδ. α, β ΚΠΔ**), «Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, καταρτίζει μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο πίνακα πραγματογνωμόνων κατά ειδικότητες από πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του και είναι κατάλληλα για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, προτιμώντας δημόσιους υπαλλήλους. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έχει το δικαίωμα να ζητήσει τον Οκτώβριο από το συμβούλιο των εφετών τη μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαίνεται σχετικά τον Νοέμβριο. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, τοιχοκολλάται στο ακροατήριο του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται τον Δεκέμβριο κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα

πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωστόσο συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος» (**άρθρο 185 εδ. α, γ, δ, ε, στ ΚΠΔ**). Στον νέο Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διατηρείται η κεντρική φιλοσοφία των διατάξεων για τους πραγματογνώμονες (και τους τεχνικούς συμβούλους) και πρωθιούνται συγκεκριμένες μόνον συμπληρωματικές και διορθωτικές ρυθμίσεις, ώστε να καταστεί λειτουργικότερη και πληρέστερη υπό δικαιοκρατικό πρίσμα η εφαρμογή τους (βλ. Αιτιολ. Έκθεση Σχ.ΚΠΔ). Έτσι, από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η πραγματογνωμοσύνη, η οποία αποτελεί ένα από τα αναφερόμενα στο νόμο ως κυριότερα αποδεικτικά μέσα της ποινικής διαδικασίας (άρθρο 178 ΚΠΔ), ρυθμιζόμενη στο τρίτο κεφάλαιο του δεύτερου βιβλίου του ΚΠΔ (με τίτλο «οι αποδείξεις») και συγκεκριμένα από τις διατάξεις των άρθρων 183-208 ΚΠΔ, διατάσσεται στις περιπτώσεις που, για την ακριβή διάγνωση και κρίση κάποιου γεγονότος, απαιτούνται ειδικές γνώσεις ορισμένης επιστήμης ή τέχνης, ούτως ώστε ο πραγματογνώμονας λόγω των ειδικών επιστημονικών ή τεχνικών του γνώσεων να βοηθήσει το δικαστή στην ορθή και ακριβή διάγνωση του επιστημονικού ή τεχνικού ζητήματος που τον απασχολεί και για το οποίο δεν αρκεί η γενική κοινή μόρφωση (ΑΠ 220/2020, ΑΠ 1310/2019, ΑΠ 1191/2019, Α. Κονταξή, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Τόμος Πρώτος, Δ' Έκδοση, σελ. 1326, Λ. Μαργαρίτη, Ο Νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας,

Ερμηνεία κατ' άρθρο του Ν. 4620/2019, Τόμος Πρώτος, σελ.985).

Διενεργείται δε, σύμφωνα με την αρχή που καθιερώνεται στο άρθρο 184, κατά κανόνα στα ειδικώς από το νόμο οριζόμενα (καθιδρυμένα) εργαστήρια, όταν δε τούτο δεν είναι δυνατόν, ή σε κάθε άλλη εξαιρετική περίπτωση, διορίζονται δύο ή περισσότεροι πραγματογνώμονες «λαμβανόμενοι εκ πίνακος συντασσόμενου κατ' έτος υπό τας εγγυήσεις της δικαστικής αρχής, κατά τας διατάξεις του άρθρου 185» (βλ. Εισηγητική Έκθεση του προϊσχύσαντος ΚΠΔ, σχετικά με το άρθρο 184). Ο πίνακας πραγματογνωμόνων καταρτίζεται το τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε έτους από το συμβούλιο πλημμελειοδικών, κατά ειδικότητες, στις οποίες επιλέγονται τα αντίστοιχα πρόσωπα που κρίνονται ότι μπορούν να επιτελέσουν το έργο του πραγματογνώμονα. Για την κατάρτιση του πίνακα απαιτείται έγγραφη αιτιολογημένη πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος οφείλει να υποβάλει στο συμβούλιο όλες τις αιτήσεις των προσώπων που επιθυμούν να περιληφθούν στον σχετικό κατάλογο και από αυτές μπορεί να προτείνει εκείνους που κατά την κρίση του μπορούν να περιληφθούν σ' αυτόν. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών αναφορικά με την ανωτέρω πρόταση έχει τις δυνατότητες: α)να δεχθεί τον πίνακα που προτείνεται από τον εισαγγελέα, β)να διατάξει τη συμπλήρωση του πίνακα με περισσότερα ονόματα σε ορισμένη ή ορισμένες κατηγορίες που ήδη αναφέρονται στον πίνακα, γ)να διατάξει τη συμπλήρωση του προτεινόμενου από τον εισαγγελέα πίνακα με

νέες ειδικότητες ή δ) να διαγράψει ορισμένο όνομα από τον πίνακα. Το βιούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών πρέπει να είναι αιτιολογημένο, σύμφωνα με το άρθρο 139 ΚΠΔ, τόσο ως προς την επιλογή των προσώπων όσο και ως προς την ελλιπή κατάρτιση του πίνακα π.χ. λόγω έλλειψης ορισμένων ειδικοτήτων κ.λ.π. Ο πίνακας που καταρτίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών δύναται να μεταρρυθμιστεί από το συμβούλιο εφετών. Για τη μεταρρύθμιση αυτή απαιτείται η προηγούμενη υποβολή αίτησης του εισαγγελέα εφετών και για το λόγο αυτό, το βιούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών αμέσως μετά την έκδοσή του, υποβάλλεται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών. Η αίτηση του εισαγγελέα εφετών πρέπει να υποβληθεί εντός του μηνός Οκτωβρίου, ενώ το αντίστοιχο βιούλευμα του συμβουλίου εφετών, με το οποίο θα γίνεται δεκτή ή θα απορρίπτεται η σχετική αίτηση του εισαγγελέα εφετών πρέπει να εκδοθεί εντός του μηνός Νοεμβρίου του αντίστοιχου έτους. Ο πίνακας πραγματογνωμόνων οριστικοποιείται είτε με την έκδοση του πίνακα από το συμβούλιο πλημμελειοδικών και την μη έγκαιρη υποβολή αίτησης από τον εισαγγελέα εφετών είτε με την έγκαιρη υποβολή αίτησης από τον εισαγγελέα εφετών και την έκδοση σχετικού βουλεύματος του συμβουλίου εφετών (βλ. Λ. Μαργαρίτη, ό. π. σελ. 1006-1007). Τα δικαστικά συμβούλια, κατά την άσκηση της ως άνω αρμοδιότητάς τους, έχουν την υποχρέωση να διερευνήσουν με λεπτομέρεια τα σχετικά με την ικανότητα και την χρηστότητα των προσώπων που θα εγγραφούν στον πίνακα.

Ως κριτήρια επιλογής, πέραν φυσικά από τις απαιτούμενες, για την εκάστοτε ειδικότητα επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις, λαμβάνονται υπόψη η ικανή πρακτική πείρα, αλλά και η χρηστότητα του προσώπου που επιλέγεται (Αιτιολ. Έκθεση Σχ. ΚΠΔ, άρθρου 175, εκδ. Ζαχαρόπουλου, 453, Λ. Μαργαρίτη, ό. π. σελ. 1004, Α. Κονταξή, ό. π. σελ. 1351).

III. Συνακόλουθα, στην προκειμένη περίπτωση, υπό τα προεκτεθέντα δεδομένα, δεν καταφάσκεται αρμοδιότητά μας για έκφραση της γνώμης μας, με τη μορφή της κατά το άρθρο 25 παρ. 2 ΚΟΔΚΔΛ Εισαγγελικής Γνωμοδότησης, επί του τεθέντος με το ως άνω ερώτημα ζητήματος, αφενός μεν διότι τούτο δεν παρουσιάζει γενικότερο ενδιαφέρον κατά την αληθή έννοια του νόμου, αφετέρου δε διότι η επ' αυτού κρίση, κατά την σαφή πρόβλεψη των ανωτέρω διατάξεων, ανήκει στα αρμόδια Δικαστικά Όργανα (Δικαστικά Συμβούλια), που επιλαμβάνονται.

Κοινοποιείται:

1. Υπουργείο Δικαιοσύνης
2. Πταισματοδικείο Θεσσαλονίκης
3. κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας και δι' αυτών στους
κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους.